

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

tirsdag 14. juni 2011 kl 16.30

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Grenseveien 88

Kart I

Sak	Side
52/11 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28.04.2011	2
53/11 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 05.05.2011	2
54/11 Rapport 7/2011 konsulentbruk i Oslo kommune; strategier og oppfølging	2
55/11 Rapport 9/2011 Sykehjemsetatens oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i sykehjem driftet av kommersielle aktører	3
56/11 Rapport 10/2011 Hovedsykkelveinetten i Oslo kommune - utbyggingstakt.....	5
57/11 Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 18/2006 Beredskap i Oslo kommune	7
58/11 Oppfølging av rapport 8/2008 Offentlige anskaffelser i Energigjenvinningsetaten	8
59/11 Oppfølging av rapport 1/2009	9
60/11 Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 15/2009 Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten.....	10
61/11 Endelig innberetning i mislighetssak.....	11
62/11 Endelig innberetning om misligheter ved en skole.....	12
63/11 Endelig innberetning av mislighetssak i Bydel Alna og Sykehjemsetaten.....	13
64/11 Klorlekkasjen ved Oset vannbehandlingsanlegg - kontrollutvalgets sak 49/2011 - justert sak etter ny faktaverifisering.....	15
65/11 Rapport om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret	17
66/11 Restanseliste for kontrollutvalgets saker pr. 30.04.2011	18

52/11

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28.04.2011

Protokollen følger vedlagt

53/11

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 05.05.2011

Protokollen følger vedlagt

54/11

Rapport 7/2011 konsulentbruk i Oslo kommune; strategier og oppfølging

Saken gjelder:

Rapport 7/2011 *Konsulentbruk i Oslo kommune; strategier og oppfølging* er resultatet av et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedtatt gjennomført av kontrollutvalget i møte 26.01.2010 (sak 5). Prosjektet tilhører fokusområdet *virksomhetsstyring* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon, som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Undersøkelsen har hatt følgende problemstilling:

- Har Oslo kommune en målrettet og effektiv bruk av konsulenttenester?

Problemstillingen har vært avgrenset til følgende forhold:

- Å ha et gjennomtenkt forhold til bruk av konsulenter
- At det ligger en behovsvurdering til grunn for hvert konsulentoppdrag
- At konsulenter følges opp
- At kompetanse overføres fra konsulent til virksomhet når det er hensiktsmessig
- At konsulentkjøp sluttevalueres, slik at erfaringene kan legges til grunn ved senere konsulentengasjementer

Undersøkelsen ble gjennomført i form av en breddeundersøkelse som omfattet åtte av kommunens virksomheter og til sammen 26 konsulentoppdrag i disse virksomhetene. Virksomhetene som har inngått i undersøkelsen er Byrådsavdeling for finans og næring, Byrådsleders kontor, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Kemneren, Plan- og bygningsetaten, Samferdselsetaten, Utdanningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Undersøkelsen viser at de undersøkte virksomhetene hadde et gjennomtenkt forhold til sin konsulentbruk, at det lå behovsvurderinger til grunn for kjøp av konsulenttenestene og at kompetanseoverføring fra konsulenten til virksomheten var regulert i så godt som alle gjennomgåtte avtaler.

Etter Kommunerevisjonens vurdering vil skriftlig nedfelte strategier for konsulentbruk i virksomhetene, større grad av skriftlighet og økt fokus på kvalitet i oppfølgingen, samt skriftlige sluttevalueringer ved bruk av konsulenter, kunne bidra til en mer målrettet og effektiv konsulentbruk.

Rapporten ble sendt de åtte virksomhetene til uttalelse. Alle virksomhetene skriver at de anser rapporten som nyttig, både fordi den bekrefter at virksomhetene på flere områder har en tilfredsstillende praksis, men også fordi Kommunerevisjonens anbefalinger gir nyttige innspill. De fleste virksomheter skriver at de har eller vil vurdere å iverksette tiltak i tråd med rapportens anbefalinger.

Rapporten ble også sendt byråden for byutvikling, byråden for miljø og samferdsel og byråden for kultur og utdanning til orientering, med mulighet for å avgi uttalelse. Kommunerevisjonen mottok uttalelser fra Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel som skriver at de merker seg Kommunerevisjonens anbefalinger, og vil følge disse opp gjennom styringsdialogen med virksomhetene.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 7/2011 *Konsulentbruk i Oslo kommune; strategier og oppfølging* viser at viktige elementer var på plass for å sikre en målrettet og effektiv bruk av konsulenter i de åtte undersøkte virksomhetene.

Kontrollutvalget viser til at skriftlig nedfelte strategier for konsulentbruk i virksomhetene, større grad av skriftlighet og økt fokus på kvalitet i oppfølgingen, samt skriftlige sluttevalueringer ved bruk av konsulenter, vil kunne bidra ytterligere til en målrettet og effektiv konsulentbruk, og oppfordrer virksomhetene til å iverksette tiltak i tråd med disse anbefalingene.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 7/2011 til orientering.

Saken sendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 06.06.2011 m/vedlegg

55/11

Rapport 9/2011 Sykehjemsetatens oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i sykehjem driftet av kommersielle aktører

Saken gjelder:

Rapport 9/2011 *Sykehjemsetatens oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i sykehjem driftet av kommersielle aktører*, er resultatet av et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedtatt igangsatt i kontrollutvalgets møte 01.03.2011 under *Eventuelt*. En nærmere skisse for undersøkelsen ble

vedtatt av kontrollutvalget i møte 29.03.2011 (sak 26). Prosjektet tilhører fokusområdet *anskaffelser* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon, som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Sykehjemsetaten skal sørge for at sykehjemstilbudet tilfredsstiller krav til blant annet tjenestekvalitet, omfang, valgfrihet og ressursbruk. Kommunerevisjonen har våren 2011 undersøkt Sykehjemsetatens oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i sykehjem driftet av kommersielle aktører.

Leverandørene av sykehjemstjenester er som arbeidsgiver ansvarlig for etterlevelse av regler om lønns- og arbeidsvilkår for sine ansatte. Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter stiller samtidig krav til offentlige oppdragsgivere å inn ta krav til lønns- og arbeidsvilkår i tjenestekontrakter som overstiger en viss verdi. Forskriften pålegger også oppdragsgiver å gjennomføre nødvendig kontroll med at kravene til lønns- og arbeidsvilkår etterleves.

Sykehjemsetatens kontrakter med de kommersielle leverandørene i Oslo inneholdt i all hovedsak bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår i tråd med krav i forskrift og rundskriv.

Sykehjemsetatens vurderinger av behovet for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos kommersielle leverandører av sykehjemstjenester kunne ikke dokumenteres. Den første særskilte kontrollen av kommersielle leverandørers lønns- og arbeidsvilkår ble igangsatt i juli 2009. Denne ble ikke ferdigstilt. Kommunerevisjonen kan ikke se at kontrollen ble brukt aktivt i etatens oppfølgingsarbeid. I 2010 gjennomførte Sykehjemsetaten flere kontroller av lønns- og arbeidsvilkår i kommersielle sykehjem. Kontrollene var beheftet med svakheter, og mottatt informasjon som kunne indikere brudd på lønns- og arbeidsvilkår, ble ikke i tilstrekkelig grad fulgt opp.

Kommunerevisjonen mener Sykehjemsetaten i løpet av 2010 mottok informasjon som tilsa en ny risikovurdering av lønns- og arbeidsvilkårene ved institusjoner driftet av Adecco Helse AS, samt en ny vurdering av kontrollbehov ved disse institusjonene og bruk av andre kontrollformer enn bekreftelse fra leverandør på at lov og forskrift ble fulgt.

Rapport fra forvaltningsrevisjonsprosjektet ble sendt Sykehjemsetaten og byråden for helse og eldreomsorg for uttalelse den 12.05.2011. Både etaten og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester varsler relevante tiltak på bakgrunn av rapportens anbefalinger.

Kontrollutvalget ba i sin bestilling også Kommunerevisjonen komme tilbake med en oppsummering av resultatene i undersøkelsene vedrørende lønns- og arbeidsvilkår gjennomført av Arbeidstilsynet, PwC og Deloitte. Kommunerevisjonen vil informere kontrollutvalget om dette i en egen sak.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Sykehjemsetatens kontrakter med de kommersielle leverandørene i Oslo i all hovedsak inneholdt bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår i tråd med krav i forskrift og rundskriv.

Utvalget merker seg samtidig at undersøkelsen avdekket svakheter blant annet knyttet til Sykehjemsetatens dokumentering av risikovurderinger og kontrollbehov, samt at

Kommunerevisjonen mener etaten i løpet av 2010 mottok informasjon som tilsa en ny risikovurdering av Adeccos lønns- og arbeidsvilkår, en ny vurdering av kontrollbehov og bruk av andre kontrollformer enn bekreftelse fra leverandøren på at lov og forskrift følges.

Kontrollutvalget understreker det ansvaret offentlige oppdragsgivere har for å gjennomføre nødvendig kontroll med om leverandører overholder kravene til lønns- og arbeidsvilkår. Utvalget merker seg at Sykehjemsetaten og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har varslet relevante tiltak på bakgrunn av Kommunerevisjonens rapport.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 9/2011 *Sykehjemsetatens oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i sykehjem driftet av kommersielle aktører*, til orientering.

Saken sendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 01.06.2011

56/11

Rapport 10/2011 Hovedsykkelveinetten i Oslo kommune - utbyggingstakt

Saken gjelder:

Rapport 10/2011 *Hovedsykkelveinetten i Oslo kommune – utbyggingstakt* er et resultat av en undersøkelse vedtatt gjennomført av kontrollutvalget i møte 26.08.2010, sak 63.

Undersøkelsen er en del av fokusområdet *miljø og byutvikling* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008, sak 259. Rapporten omhandler utbyggingstakt av den kommunale delen av hovedsykkelveinetten i Oslo kommune de siste årene. Siste del av kontrollutvalgets bestilling, kvaliteten på det eksisterende hovedsykkelveinetten, vil bli behandlet i en egen rapport.

Undersøkelsen har hatt følgende hovedproblemstillinger:

- Hva er status for utbyggingen av hovedsykkelveinetten i Oslo kommune?
- Hva er årsaker til lav utbyggingstakt de siste årene (2005-2010)?

I tillegg gjøres det kortfattet rede for planlagte/iverksatte tiltak på området. Undersøkelsen er dels rent beskrivende, dels vurderende.

Ifølge *Plan for hovedsykkelveinetten i Oslo*, som ble behandlet av bystyret i 1999, var det en målsetting at hovedsykkelveinetten skulle ferdigstilles i løpet av 2008. Ved årsskiftet 2010/2011 gjenstod 39 prosent (36,1 km) av den kommunale delen av hovedsykkelveinetten. I perioden 2005-2010 ferdigstilte kommunen 5,6 km, noe som innebærer at det i gjennomsnitt ble ferdigstilt 0,93 km i året.

Kommunerevisjonen har identifisert og sett nærmere på flere mulige forklaringer på at utbyggingstakten har vært lav i perioden 2005-2010:

- Framdriftsplan, styring og rapportering
- Opparbeiding av planreserve
- Økonomiske rammer
- Krevende planarbeid
- Avklaring med politiet

I august 2010 ble det etablert et sykkelprosjekt i Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Byråden for miljø og samferdsel skrev i notat 212/2010 til samferdsels- og miljøkomiteen bl.a. at “en forsering av planleggingen og utbyggingen av hovedsykkelveinettet krever en annen arbeidsform og kontakt mellom berørte parter enn i dag.” Kommunerevisjonens undersøkelse gir grunnlag for å spørre om det tidligere burde vært iverksatt tiltak som kunne gitt mer kraftfull koordinering på dette området.

Rapport til uttalelse ble oversendt byråden for miljø og samferdsel og Bymiljøetaten, Divisjon samferdsel 04.05.2011. Byråden for byutvikling og Plan- og bygningsetaten fikk oversendt rapporten samme dag, med mulighet for å avgi uttalelse.

Byråden for miljø og samferdsel skriver i sin uttalelse at rapporten viser områder der det er forbedringsmuligheter. Bymiljøetaten skriver at den er enig i at de årsaker som påpekes i rapporten, er grunn til lav utbyggingstakt og at disse årsakene er flere og sammensatte. Både byråden for miljø og samferdsel og Bymiljøetaten viser til at det nå er igangsatt et sykkelprosjekt i Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Også Plan- og bygningsetaten har avgitt uttalelse til rapporten. Etaten har ikke kommentarer til innholdet i rapporten, men til oversikten over reguleringsplanforslag oversendt fra Samferdselsetaten til Plan- og bygningsetaten i perioden 2005 til 2010. Etaten mener at oversikten feilaktig kan gi inntrykk av at etaten har sittet på saker unødig lenge.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget konstaterer at det ved årsskiftet 2010/2011 gjenstod 39 prosent (36,1 km) av den kommunale delen av hovedsykkelveinettet, og at det i gjennomsnitt ble ferdigstilt 0,93 km i året i perioden 2005-2010.

Kontrollutvalget merker seg at det i *Plan for hovedsykkelveinettet i Oslo* fra 1998 ble vist til at enkelte deltraseer ville bli konfliktfylte og kostbare å opparbeide, men at planen var realistisk dersom en var villig til å prioritere syklisters tilstrekkelig høyt. Utvalget konstaterer at hovedsykkelveinettet ikke har blitt realisert i henhold til målsettingen i planen.

Kommunerevisjonens rapport peker på flere forhold som kan ha medvirket til lav utbyggingstakt de siste årene, blant annet innretningen på styringsdialogen, de økonomiske rammene og utfordringer i planarbeidet. Kontrollutvalget merker seg at byrådet har etablert et sykkelprosjekt i Byrådsavdeling for miljø og samferdsel for å forser utbyggingen av hovedsykkelveinettet.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 10/2011 *Hovedsykkelveinettet i Oslo kommune – utbyggingstakt* til orientering.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 06.06.2011 m/vedlegg

57/11

Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 18/2006 Beredskap i Oslo kommune

Saken gjelder:

I tråd med kontrollutvalgets vedtak av 25.01.2011 (sak 8) har Kommunerevisjonen gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 18/2006 *Beredskap i Oslo kommune*. Undersøkelsen faller inn under fokusområdet virksomhetsstyring i overordnet plan for forvaltningsrevisjon vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

I hovedundersøkelsen fra 2006 ble det sett på hvordan Oslo kommune løser sine beredskapsoppgaver. Undersøkelsen var rettet mot beredskap på et overordnet nivå i kommunen. Kommunerevisjonen fant at kommunen i all hovedsak hadde etablert en helhetlig beredskapsprosess i tråd med føringene gitt i *Veileder for systematisk samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunene*. Likevel kom Kommunerevisjonen med kommentarer og vurderinger knyttet til enkelte forhold, og anbefalte Beredskapsetaten å vurdere å etablere enkelte tiltak.

Problemstillingen har vært om Beredskapsetaten har iverksatt tiltak i tråd med det som ble varslet i rapport 18/2006, og i tråd med kontrollutvalgets vedtak.

Kommunerevisjonens konklusjon er at Beredskapsetaten har fulgt opp anbefalingene i rapport 18/2006 om å vurdere iverksetting av tiltak, i tråd med kontrollutvalgets vedtak. Siden hovedundersøkelsen har etaten blant annet etablert en praksis som innebærer skriftlig dokumentasjon fra beredskapstilsyn og -øvelser i kommunens virksomheter.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Beredskapsetaten har fulgt opp Kommunerevisjonens anbefalinger i rapport 18/2006 *Beredskap i Oslo kommune*, i tråd med kontrollutvalgets vedtak av 26.10.2006 (sak 92). Blant annet har etaten nå nye rutiner for tilsyn og øvelser i virksomhetene som sikrer at disse aktivitetene blir dokumentert.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse etter rapport 18/2006 til orientering.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 06.06.2011

Oppfølging av rapport 8/2008 Offentlige anskaffelser i Energigjenvinningsetaten**Saken gjelder:**

Kommunerevisjonen gjennomførte i 2008 et forvaltningsrevisjonsprosjekt om anskaffelser i Energigjenvinningsetaten, jf. rapport 8/2008 *Offentlige anskaffelser i Energigjenvinningsetaten*. Prosjektet ble gjennomført med Firstventura AS og BDO Noraudit som underleverandør. Kommunerevisjonen har nå gjennomført en oppfølgingsundersøkelse, etter at kontrollutvalget vedtok dette 25.01.2011 (sak 8). Undersøkelsens fokus har vært hva Energigjenvinningsetaten og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har gjort i etterkant av behandlingen av rapport 8/2008 i kontrollutvalget, finanskomiteen og samferdsels- og miljøkomiteen.

I forbindelse med høringen knyttet til rapport 8/2008 påpekte Byrådsavdelingen for miljø og samferdsel at den ville innskjerpe virksomhetens ansvar for arkivering slik at anskaffelsesprosessene dokumenteres og at virksomhetene følger gjeldende regelverk innen byrådsavdelingens sektor. Energigjenvinningsetaten opplyste for sin del om seks konkrete tiltak som var iverksatt eller skulle iverksettes som følge av undersøkelsen:

1. Gjennomføring av intern oppfølging overfor sentrale personer i hver av de 10 anskaffelsene som var omfattet av hovedundersøkelsen
2. Organisering av roller og ansvar ved anskaffelser i etaten
3. Tildeling av en dedikert innkjøper til hver avdeling
4. Etablering av én innkjøper med koordineringsansvar
5. Etablering av ordning med én innkjøper som innkjøpscontroller
6. Utarbeidelse av en revisjonsplan for anskaffelser og gjennomføring av internrevisjoner

Kontrollutvalget vedtok bl.a. følgende ved behandling av rapport 8/2008 i møte 17.06.2008 (sak 65): "Utvalget understreker viktigheten av at etaten har sterk fokus på anskaffelsesarbeidet, også i forbindelse med de kommende investeringer i forbindelse med prosjektet "EGE 2010"."

Oppfølgingsundersøkelsen viser etter Kommunerevisjonens vurdering at etaten har iverksatt tiltak i tråd med det som ble varslet i 2008 og i tråd med kontrollutvalgets vedtak. Kommunerevisjonen har ved denne gjennomgangen ikke gjennomført kontroller for å vurdere kvaliteten på etatens iverksatte tiltak.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Oppfølgingsundersøkelsen etter rapport 8/2008 *Offentlige anskaffelser i Energigjenvinningsetaten* viser at etaten har iverksatt tiltak i tråd med det som ble varslet i 2008 og i tråd med kontrollutvalgets vedtak 17.06.2008 (sak 65).

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens oppfølging av rapport 8/2008 til orientering.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 01.06.2011

59/11

Oppfølging av rapport 1/2009

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen gjennomførte i 2008 et forvaltningsrevisjonsprosjekt om kommunens behandling av søknader om skjenkebevilling og kontroll av skjenkesteder, jf. rapport 1/2009 *Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder*. Rapport 1/2009 ble fulgt opp med en oppfølgingsundersøkelse som ble behandlet i kontrollutvalgets møte 15.12.2009 (sak 92). På dette tidspunktet hadde ikke Næringssetaten iverksatt tiltak knyttet til kontroll av skjenkesteder, herunder at alle skjenkesteder skulle kontrolleres årlig, og tiltak for å få mer korrekt registrering og rapportering av kontrollene. En oppfølgingsundersøkelse rettet mot disse forholdene ble vedtatt av kontrollutvalget i møte 25.01.2011 (sak 8).

Kommunerevisjonen har gjennomført en begrenset oppfølgingsundersøkelse med utgangspunkt i kontrollutvalgets vedtak. Oppfølgingsundersøkelsen ble startet opp samtidig med en gjennomgang fra Kommunerevisjonen av Næringsetatens nye fagsystem AlkT og kontrollmiljøet rundt ølsalgs- og skjenkebevillinger.

Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse viser at Næringssetaten hadde iverksatt relevante tiltak blant annet knyttet til å sikre at alle skjenkesteder ble kontrollert årlig. Etaten hadde sørget for å skille mellom fullførte kontroller og ikke-fullførte kontroller i sin registrering og rapportering av skjenkekontroller. Etaten hadde imidlertid ikke kontrollert alle skjenkesteder i 2010.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens andre oppfølging av rapport 1/2009 *Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder* viser at Næringssetaten hadde iverksatt relevante tiltak knyttet til kontroller av skjenkesteder. Etaten hadde videre sørget for å skille mellom fullførte kontroller og ikke-fullførte kontroller i sin registrering og rapportering av skjenkekontroller. Næringssetaten kunne også vise til tiltak for å sikre at alle skjenkesteder ble kontrollert årlig.

Kontrollutvalget merker seg at Næringssetaten ikke kontrollerte alle skjenkesteder i 2010. Samtidig hadde etaten forsøkt å gjennomføre kontroll i de fleste tilfellene. Næringssetaten behandlet ikke-fullførte kontroller manuelt. Det medfører at etaten i sitt fagsystem ikke har en samlet oversikt over kontrollvirksomheten, og det innebærer en risiko for feil i telling og rapportering.

Kontrollutvalget tar oppfølging av rapport 1/2009 *Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder* til orientering.

Saken sendes helse- og sosialkomiteen.

okumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 06.06.2011

60/11

Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 15/2009 Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har i tråd med kontrollutvalgets vedtak i møte 25.01.2011 (sak 8) gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 15/2009 *Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten*. Oppfølgingsundersøkelsen tilhører fokusområdet *Virksomhetsstyring* i Overordnet plan for forvaltningsrevisjon, vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Problemstillingen i oppfølgingsundersøkelsen har vært om Sykehjemsetaten og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har iverksatt tiltak i tråd med det som ble varslet i rapport 15/09, og i tråd med flertallsmerknad i helse- og sosialkomiteen ved behandling av rapporten.

Oppfølgingsundersøkelsen viser at Sykehjemsetaten og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har gjennomført eller er i ferd med å gjennomføre tiltakene som ble varslet i rapport 15/2009. Etaten har oppnådd økende oppslutning om medarbeiderundersøkelsen de siste årene. Etter Kommunerevisjonens oppfatning er det fortsatt viktig at etaten sikrer høy deltakelse i de årlige medarbeiderundersøkelsene. Etaten bør også sikre at det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler med alle aktuelle ansatte.

Undersøkelsen gir ikke grunnlag for å vurdere om Sykehjemsetaten arbeider aktivt for å få færre ufrivillig deltidsansatte, slik helse- og sosialkomiteens flertall anbefalte i en merknad da komiteen behandlet rapport 15/2009 den 19.08.2009 (sak 57), men både Sykehjemsetaten og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester synes å være oppmerksomme på behovet for å redusere omfanget av uønsket deltid.

Kommunerevisjonen konstaterer imidlertid at Sykehjemsetaten ikke har en samlet oversikt over omfanget av ufrivillig deltid blant de ansatte. Etter Kommunerevisjonens vurdering kan en slik oversikt være viktig for å målrette arbeidet, og ikke minst er en slik oversikt viktig for å kunne følge med på utviklingen i omfanget av uønsket deltid.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse viser at Sykehjemsetaten og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har gjennomført eller er i ferd med å gjennomføre tiltakene som ble varslet i Kommunerevisjonens rapport 15/2009 *Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten*.

Kontrollutvalget merker seg at oppslutningen om etatens medarbeiderundersøkelse har økt de siste årene, og slutter seg til Kommunerevisjonens vurdering om at Sykehjemsetaten må sikre alle aktuelle ansatte årlige medarbeidersamtaler.

Kontrollutvalget merker seg videre at Sykehjemsetaten og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester er oppmerksomme på behovet for å redusere omfanget av uønsket deltid i sykehjemssektoren. Utvalget mener en samlet oversikt over uønsket deltid i Sykehjemsetaten kan være viktig, både for å målrette arbeidet og for å kunne følge utviklingen i omfanget av uønsket deltid.

For øvrig tar kontrollutvalget Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse etter rapport 15/2009 til orientering.

Saken sendes helse- og sosialkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 07.06.2011

61/11

Endelig innberetning i mislighets sak

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen mottok 13.05.2011 underretning fra Bydel Alna om mistanke om at en hjelpepleier i hjemmetjenesten har begått økonomiske misligheter.

Bydelen ble oppmerksom på forholdet gjennom en telefonhenvendelse fra politiet 11.05.2011.

Politiet fortalte at pårørende til en bruker hadde anmeldt at brukerens bankkort var stjålet, og benyttet til å tappe brukerens konto for penger. Brukerens konto var, ifølge politiet, urettmessig belastet med cirka kr. 18 000. Mistanken om misbruket rettet seg mot en hjelpepleier i bydelen. Politiet ønsket ved telefonhenvendelsen blant annet at bydelen oversendte en oversikt over alle hjelpepleierens brukere.

Vedkommende hjelpepleier fikk varsel om suspensjon 11.05.2011 og ble suspendert 13.05.2011. Bydelen oversendte en beskrivelse av forholdene til Byrådsavdeling for finans og næring til uttalelse, hvorpå brev om avskjed ble sendt 01.06.2011.

Bydelen kan for brukere av hjemmetjenesten fatte vedtak om at bruker får bistand fra hjemmetjenesten til å ta ut penger fra sin bankkonto. Det forelå ikke noe slikt vedtak i dette tilfellet. Det er, ifølge bydelen, heller ikke så ofte det fattes denne typen vedtak.

Brukere av hjemmetjenesten har i utgangspunktet selv ansvaret for forvaltningen av egen økonomi. Bydelen understreker overfor alle som skal arbeide i hjemmetjenesten, at det er "strengt forbudt" å ha noe med brukernes penger å gjøre. Bydelen har også rutine for at temaet er en del av enhver medarbeidersamtale.

Kommunerevisjonen har vært i kontakt med politiet, som kunne fortelle at DnBNOR har erstattet den omtalte brukerens økonomiske tap, og politianmeldt forholdet som mistanke om bedrageri.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar endelig innberetning av mislighetssak i hjemmetjenesten i Bydel Alna til orientering.

Kontrollutvalget ber om å bli orientert om utfallet av straffesaken.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 06.06.2011

62/11

Endelig innberetning om misligheter ved en skole

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet foreløpig innberetning i møte 21.09.2010, sak 75. Av foreløpig innberetning framgikk det at Utdanningsetaten i juni 2010 mottok flere varsler om mistanke om økonomiske uregelmessigheter og misligheter ved en skole.

Utdanningsetaten ba Kommunerevisjonen om bistand i saken 03.07.2010.

Kommunerevisjonen gjorde en undersøkelse av en rekke forhold i 2009 og første halvår 2010. Rapport fra undersøkelsen ble oversendt Utdanningsetaten 11.03.2011.

Undersøkelsen avdekket økonomiske uregelmessigheter og misligheter som impliserte to ledere ved skolen. Forholdene som ble avdekket var; mulig tyveri, brudd på Utdanningsetatens regler for bruk av skolelokaler til private formål, og utbetaling av lønn utenfor lønns-/regnskapssystemene. Det økonomiske tapet Oslo kommune har lidd av disse forholdene i undersøkelsesperioden, ser ikke ut til å ha vært særlig stort. Skolen hadde ikke implementert grunnleggende rutiner for hvordan det skulle sikres at den aktuelle virksomheten ble drevet i tråd med regler og lovverk på økonomiområdet.

Utdanningsetaten har i brev datert 26.04.2011 redegjort for sin oppfølging av rapporten. Om rutiner skrev Utdanningsetaten:

Utdanningsetaten kan ikke se at det er behov for endringer av våre sentrale rutiner som følge av Kommunerevisjonens rapport. Forholdene som er avdekket er brudd på rutine og ville ikke ha skjedd dersom disse var fulgt. Skolen er i gang med en full gjennomgang av sine rutiner for å hindre at slike forhold kan oppstå igjen. Utdanningsadministrasjonen bistår på ulike måter i dette arbeidet. Forholdene som er avdekket danner således hovedsakelig grunnlag for arbeidsrettslige reaksjoner.

Utdanningsetaten har også oversendt møtereferat fra oppfølgingsmøte med skolen, som viser at hovedkonklusjonene i rapporten er fulgt opp.

De økonomiske uregelmessighetene og mislighetene er fulgt opp som personalsaker. Utdanningsetaten har forelagt Byrådsavdeling for finans og næring to personalsaker til uttalelse.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 01.06.2011 om misligheter ved en skole til etterretning. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om utfallet av personalsakene.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 06.06.2011

63/11

Endelig innberetning av mislighetssak i Bydel Alna og Sykehjemsetaten

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet foreløpig innberetning i møte 14.12.2010, sak 90.

Det fremgikk av foreløpig innberetning at en ansatt som hadde vært brukerstyrt personlig assistent i Bydel Alna, også hadde hatt vakter på et sykehjem i Oslo kommune. Etter klage fra en bruker hadde bydelen sammenliknet timelister for stillingen som brukerstyrt personlig assistent og vaktene på sykehjemmet. Bydelen hadde for perioden januar - august 2010 funnet minst 48,5 timer som var ført på samme tidspunkt ved begge arbeidsteder.

Bydelen ba Kommunerevisjonen om bistand til å dokumentere det som måtte finnes av doble timelister, og timer hvor vedkommende var sykemeldt på det ene tjenestestedet og leverte timelister på det andre.

Kommunerevisjonen undersøkte timelistene fra hele perioden som vedkommende både hadde jobbet i Bydel Alna og Sykehjemsetaten (01.10.2007 – 31.08.2010). Det ble funnet 238 timer som framkom på flere timelister og 212 timer hvor vedkommende hadde vært 100 % sykemeldt, men likevel levert timelister for utført arbeid.

Undersøkelsen viste for øvrig at selv om en trekker fra de timene som var dobbelførte og de timene som var ført under sykemelding, hadde vedkommende levert timelister for vesentlig flere timer enn det som var tillat etter arbeidsmiljøloven. Dette gjaldt både for 2008 og 2009.

Oslo kommune er én arbeidsgiver slik det er fastslått i høyesterett i "Furuset-dommen". Kommunen er dermed forpliktet til å føre kontroll med arbeidstakeres totale arbeidstid selv om arbeidstakere f.eks. arbeider både i en bydel og i Sykehjemsetaten. Kontroll med arbeidstakeres arbeidsforhold føres gjennom at "Alle arbeidstakere i kommunen plikter å

opplyse arbeidsgiver om de innehar annet lønnet arbeid (...)" (Personalreglementet

R-15/2008 § 13). Arbeidsgiver kan også kontrollere opplysningene i personalsystemet om hvilke ansettelsesforhold hver enkelt ansatt har og har hatt i kommunen, og alle virksomheter har i følge rundskriv nr. 2/97 *Rutiner for kontroll av ansettelser i Oslo kommune* plikt til å innhente referanser.

Arbeidstaker var fra 01.03.2004 brukerstyrt personlig assistent på midlertidig kontrakt tilknyttet navngitt bruker i Bydel Alna. Vedkommende kontaktet et sykehjem og fikk vakter fra 23.10.2007. Vedkommende informerte da om arbeidet som brukerstyrt personlig assistent, men opplyste ikke om at vedkommende var sykemeldt til og med 01.11.2007. Sykehjemsetaten opplyste at personalfullmakten og ansvar for kontroll av ansettelser for inntil seks måneder var delegert til institusjonssjef. Sykehjemsetaten opplyste også at det i personalsystemet framgikk at vedkommende var registrert i Bydel Alna, men at det ikke framkom opplysninger om ansettforholdets art eller omfang.

I 2008 gikk vedkommende til sin leder på sykehjemmet og sa at arbeidet som brukerstyrt personlig assistent var avvirket og at vedkommende ønsket å jobbe 100 %. Leder ba om en bekreftelse på at arbeidsforholdet i bydelen var avsluttet, men fikk det ikke. Vedkommende fortsatte å gå på seks måneders kontrakter med Sykehjemsetaten i 100 % stilling. I to kontrakter for 2010 har vedkommende krysset av for at vedkommende ikke hadde annet lønnet arbeid.

Arbeidstaker har i følge opplysningene i saken gitt uriktige opplysninger om sitt arbeidsforhold i Bydel Alna siden 2008. Om sykehjemmet i personalsystemet hadde tilgang til relevante opplysninger om denne arbeidstakers arbeidsforhold i bydelen er usikkert. Både det faktum at vedkommende var 100 % sykemeldt på det tidspunktet vedkommende begynte å ta vakter på sykehjemmet og at arbeidstaker fra 2008 ga uriktige opplysninger om sitt arbeidsforhold i Bydel Alna, ville trolig blitt oppdaget om sykehjemmet hadde innhentet referanser.

Kommunerevisjonens rapport av 17.02.2011 ble sendt Bydel Alna og Sykehjemsetaten.

Det ble den 08.10.2010 avholdt et møte mellom Bydel Alna, sykehjemmet og vedkommende, hvor timer som var ført på samme tidspunkt på begge arbeidssteder var temaet. Sykehjemmet mente at timelistene som var levert til sykehjemmet var riktige. Sykehjemmet fulgte opp dette møte med å la vedkommende arbeide de vaktene som var avtalt, men ikke tildele nye vakter. Vedkommende hadde sin siste arbeidsdag på sykehjemmet 17.10.2010.

Bydelen antok at det var timelistene som brukerstyrt personlig assistent som var de feilførte. Bydel Alna avskjediget vedkommende i brev datert 24.11.2010 og politianmeldte "mistanke om straffbart forhold i forbindelse med opplysninger arbeidstaker har gitt som grunnlag for utbetaling av lønn". Det skjedde 20.05.2011. Bydelen har krevd erstatning, beløpet er foreløpig anslått til 60 000 – 70 000 kroner.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 01.06.2011 om mislighetssak i Bydel Alna og Sykehjemsetaten til etterretning. Kontrollutvalget ber om informasjon om utfallet av en eventuell straffesak.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 06.06.2011

64/11

Klorlekkasjen ved Oset vannbehandlingsanlegg - kontrollutvalgets sak 49/2011 - justert sak etter ny faktaverifisering

Saken gjelder:

Natten mellom 01.03.2011 og 02.03.2011 var det en betydelig lekkasje av natriumhypokloritt (klor) fra Oset vannbehandlingsanlegg til Akerselva. Det tok ca 12 timer før lekkasjen ble oppdaget.

Som følge av denne hendelsen, og at det allerede var en pågående forvaltningsrevisjon av Vann- og avløpsetatens fjernkontrollsystem (jf sak 63/2010), ga Kommunerevisjonen Deloitte i oppdrag å undersøke om det var en forbindelse mellom klorlekkasjen og fjernkontrollsystemet og videre gi en oversikt over hendelsesforløpet.

Resultatet av denne gjennomgangen ble lagt fram i kontrollutvalgets møte 05.05.2011, sak 49. Saken var basert på en befaring og intervjuer av to avdelingsingeniører ved Oset vannbehandlingsanlegg. Oppsummeringen hadde vært forelagt de intervjuede og etatens ledelse for verifisering. Det ble i den prosessen gitt innspill som ble ivaretatt. Samme dag som saken skulle legges fram for kontrollutvalget mottok Kommunerevisjonen kopi av et brev fra konstituert direktør til Byrådsavdeling for miljø og samferdsel som inneholdt en rekke nye innsigelser til saken. Kontrollutvalget besluttet av denne grunn å utsette sin behandling av saken. Oppsummeringen fra undersøkelsen ble på nytt sendt Vann- og avløpsetaten i brev av 06.05.2011 og i tillegg Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Det er mottatt ny høringsuttalelse fra Vann- og avløpsetaten datert 19.05.2011. Befaringen og orienteringen er beskrevet i tekst og bilder, se vedlegg datert 27.05.2011. Den nye informasjonen fra etaten er hensyntatt i vedlegget.

Gjennomgangen har vist at det ikke er noen sammenheng mellom Vann- og avløpsetatens fjernkontrollsystem for overvåking og styring av vann- og avløpstransport og klorlekkasjen ved Oset vannbehandlingsanlegg. I det nedenstående gjøres det rede for hendelsesforløpet.

Oset vannbehandlingsanlegg består av to deler, ett som er ca 40 år gammelt og ett som ble ferdigstilt for få år siden. Klorsystemet er ført gjennom det gamle anlegget. Klorslangene går over en lang strekning (400-500 meter) og med betydelig høydeforskjell (estimert til ca 30 meter), og de har flere skjøter. Vann- og avløpsetaten uttaler i brev av 19.05.2011 at de hadde stilt krav overfor leverandøren om at alle skjøter skulle være synlige/mulige å inspisere. Det skulle ikke plasseres skjøter på klorslangene i tilknytning til det kritiske området ved krysningspunktet med adkomsttunnelen inn til det gamle anlegget, dvs i tilknytning til kanalen for spylevann. Det var i 2008 flere mindre lekkasjer i systemet, og etter dette ble klorslanger og skjøter skiftet ut. Det har i ettertid ikke vært flere lekkasjer i anlegget før den som oppsto natten mellom 01.03.2011 og 02.03.2011. Senere har det vist seg at det fortsatt

var to skjulte skjøter i varerør på de til sammen fire klorslangene i området. Dette er forhold som Vann- og avløpsetaten mener det var praktisk umulig å avdekke.

Klorlekkasjen skyldtes at en skjøt røk, og dette ga ekstra stort utslipp over tid på grunn av en mottrykksventil som ikke var innstilt av leverandøren. Det at mottrykksventilen ikke var innstilt, gjorde at det oppstod en heverteffekt (grunnet stor høydeforskjell), og klorstrømmen fikk et høyere trykk enn pumpen alene ville gitt. Alarmen for høyt volum på mengdemåler i pumperom og alarmen for lav restklor i rentvannskanalen var videre ikke satt til A-alarm, noe som innebærer at det ikke varsles utenom ordinær arbeidstid.

Alarmer er klassifisert i A, B og C etter vurdert alvorlighet. Alle alarmer som er identifisert som alvorlige (A-alarmer) overføres til beredskapsvakt. B og C- alarmer håndteres innenfor ordinær arbeidstid. Ingen alarmer som kunne identifisert og varslet hendelsen var satt til A-alarm. Det var heller ingen elektronisk eller automatisk stengemulighet hvis ledningsbrudd ble identifisert. Vann- og avløpsetaten hadde gjort vurderinger av hva som skulle alarmeres og måles, men prosessen med å vurdere risiko og sette alarmer på basis av risiko var ikke formalisert.

Ett av strakstiltakene etter fylkesmannens tilsyn ved Oset vannbehandlingsanlegg den 09.03.2011 var at ledningsevne målerne skal gi A-alarm ved kjemikalieutslipp og medføre at vaktleder blir oppringt. Øvrige tiltak etter fylkesmannens tilsyn er ny trasé for hovedklorerings slangene som ikke innebærer overføring av klor til det nye anlegget via det gamle anlegget. Det skal gjennomføres en ekstern risiko- og sårbarhetsanalyse innen 01.06.2011, og nytt/oppgradert kloranlegg (varig løsning) avventes inntil denne er gjennomført.

For øvrig var fylkesmannens konklusjon i endelig rapport datert 29.04.2011 som følger:

1. Det var ikke etablert tilstrekkelige barrierer for å hindre uønskede klorutslipp til ytre miljø ved drift av Oset vannrenseanlegg.
2. Risikovurdering i forhold til ytre miljø ved Oset vannrenseanlegg var mangelfull og risikokartleggingen hadde ikke den tilstrekkelige detaljeringsgrad som var nødvendig.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget ser svært alvorlig på at klorlekkasjen ved Oset vannbehandlingsanlegg kunne oppstå og at hendelsen ikke ble oppdaget i tide. Kontrollutvalget viser til de tiltakene som er pålagt Vann- og avløpsetaten av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og forutsetter at tiltakene blir iverksatt som forutsatt og at dette følges opp av byrådet.

Saken oversendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 28.05.2011 m/vedlegg

Rapport om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret

Saken gjelder:

I henhold til reglement for frivillig registrering av økonomiske interesser punkt 3 bokstav e) skal kontrollutvalget hvert år ha rapport om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret. Bystyrets sekretariat har i brev av 29.04.2011 oversendt rapport for perioden april 2010–april 2011. Rapporten fra Bystyrets sekretariat og gjeldende reglement følger saken som trykte vedlegg.

Bystyrets sekretariat skriver bl.a. følgende i rapportens pkt. 7:

Registreringen ovenfor viser at blant bystyrets medlemmer har 45 registrert sine økonomiske interesser i henhold til reglementet, mot 44 på samme tid i fjor. 12 har ingen opplysninger å registrere, det samme som i 2010. Fra 2 bystyrerepresentanter mangler det opplysninger, mot 3 i 2010. Alle bystyrets medlemmer er tilsluttet registeret.

Blant bystyrets varamedlemmer har 44 registrert sine økonomiske interesser, mot 42 i fjor. 15 har ingen opplysninger å registrere, mot 17 året før. 5 ønsker ikke registrering, det samme som i 2010. Fra 18 vararepresentanter mangler det opplysninger, det samme som i 2010.

Av bystyrets 59 medlemmer og 82 varamedlemmer har til sammen 57 medlemmer og 64 varamedlemmer sendt inn meldingsskjema. Dette gir en oppslutningsprosent om økonomiregisteret på 97 % for medlemmer og 78 % for varamedlemmer.

Når det gjelder byrådets medlemmer har alle sendt inn skjema. Av klagenemndas medlemmer mangler opplysninger fra 1, fra kontrollutvalgets medlemmer/varamedlemmer fra 2.

I reglementets punkt 3 bokstav b) er det forutsatt at Bystyrets sekretariat skal sende påminning om oppdatering av registrerte opplysninger hvert halvår.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Bystyrets sekretariats rapport av 28.04.2011 om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret tas til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 20.05.2011 følger vedlagt

66/11

Restanseliste for kontrollutvalgets saker pr. 30.04.2011

Saken gjelder:

Oversikten over kontrollutvalgets saker til oppfølging pr. 30.04.2011 viser 12 saker. Pr. 31.12.2010 var det også 12 saker til oppfølging.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets restanseliste pr. 30.04.2011 tas til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 06.06.2011 m/vedlegg

Kontrollutvalgets sekretariat, 07. juni 2011

Reidar Enger
sekretariatsleder